



ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •



68 ÅRGANG

24. JANUAR 1956

A V I N N H O L D E T :
DEN UNIVERSELLE BØNNEUKE - VESTEN OG DET
KRISTNE HÅP - PAVEN OM DEN IDEALE FILM. II -
MODERNE MENTALITET ELLER LARSENS DOGMER - BLIKK
PÅ TIDEN - LITTERATUR - TERRORREGIME I KOMMUNIST-
CHINA - NOTISER - RIKHOLDIG NYTT FRA UTLANDET

NR
2

NESTE NUMMER KOMMER 2. FEBRUAR 1956.

**Den universelle bønneuke om de kristnes gjenforening
18—25 januar 1956**

Etter de siste statistikker regner en med at 2 milliarder 400 millioner mennesker lever på jorden i dag, hvorav halvparten i Asia. Nominelt er om lag 400 millioner katolikker, 200 millioner ortodokse, 175 millioner protestanter og 50 millioner anglikanere. Vi har her for oss det faktum at en kristenhet på vel 800 millioner står delt i 4 større grupper ved siden av 1600 millioner ikke-kristne, altså et forhold nøyaktig tilsvarende 1 : 2.

Følgene av denne innbyrdes kristne deling og den åndelige demarkasjonslinje mellom de kristne og ikke-kristne er:

- Rivaliseringer og motsetninger eller — i beste fall — forskjell i frembæringen av Evangeliet i misjonslandene; undring, forvirring og tilbakeholdenhet blant misjonsbefolkningen.
- Forbauselse hos de ikke-troende i de såkalte kristne land; smerte hos dem som søker sannheten.
- Svekkelse av den åndelige kraft som fra kristendommen utgår over verden.
- Skjemmende misklang de kristne imellom i utfoldelsen av *Kristi verk*.
- Brist og svikt i alle døptes samlede og synlige tilbedelse av Den hellige Treenighet — altså en lemlesting av selve *Det guddommelige enbetsverk*.
- Forhaling av hele skapningens urofylte forventning om «Guds barns åpenbaring» (Rom. 8, 19).

Et annet faktum er dette: Vi står overfor et nytt historisk fenomen, enestående i kristenhetens historie. Fra alle kristne grupper utgår — uavhengig og parallelt — enorme åndelige krefter som higer etter enheten i troen. Drevet av den samme indre sorg over splittelsen mellom kristne og båret av det samme intense ønske om Gudsrikets synlige enhet, konvergerer alle disse krefter i en mektig forbønn til Kristus om at denne enheten må komme som *han* vil det og med de midler *han* vil.

Ett er sikkert: Engang tatt form i en hjertenes bevegelse mot den samme Herre, Jesus Kristus, hvordan kan denne foreningen av alle kristne unngå å gå opp en dag i Enhetens fullkomne fred? Det dreier seg her ikke om en forarmet enhet, stablet opp på et minimum av en kompromiss-laget «felles-tro», men en enhet som den Kristus bad for og fortsetter å be for. For all annen enhet vil være et forræderi av Sannheten, et forræderi som alle kristne vender seg fra med et samvittighetens hellige nei. I. H. K.



FYRINGSOLJE
brukes av

Bispegården	} Oslo
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke.	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet.	
St. Pauls Kirke	
Moderhuset	
Florida Sykehus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinikk, Hamar	
S. Elisabeth Inst., Hammerfest	
St. Theresia kirke, Hønefoss.	
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.	

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 22. JANUAR: 3. søndag etter Herrens Åpenbaringsfest. Ep. Rom. 12, 16—21. Ev. Matt. 8, 1—13. **Mandag:** Raymond, bekj. **Tirsdag:** Timotheus, bisk., mart. **Onsdag:** Apostelen Pauls omvendelse. **Torsdag:** Polycarp, bisk., mart. **Fredag:** Johannes Kryssostomus, bisk., bekj., kirkelærer. **Lørdag:** Peter Nolasus, bekj.

SØNDAG 29. JANUAR: Søndag Septuagesima. Ep. 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5. Ev. Matt. 20, 1—16. **Mandag:** Martina, jomfru, mart. **Tirsdag:** Johannes Bosco. **Onsdag:** Ignatius, bisk., mart. **Torsdag:** Lysmesse. **Fredag:** Ferialdag. **Lørdag:** Andreas Corsini, bisk., bekj.

YNGRE DAME ELLER HERRE

med bokholdermessig utdannelse og øvet i alm. kontorarbeide, derunder maskinskriving, får stilling nu eller senere. Ansøking med utførlige opplysninger sendes «St. Olavs» eksp., Akersv. 5, Oslo, som også om ønskes oppgir firmaets navn.

Vi søker en pålitelig dame som vil passe baby og gjøre noe husarbeid mens mor er på arbeid. Fri alle skoleferier. Evt. værelse. Berit og Helge Müller, Welhavensgt. 21, Oslo. Tlf. 60 55 51.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 1. februar: Andakt i St. Josephs kapell kl. 19.

Deretter samvær i foreningslokalet. Generalforsamling. — Valg. Styret.

**GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER
I KATOLSKKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE**

OSLO KATOLSKKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	8.15
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgars kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kapell</i> , Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Dyreveien, Rygge	—	12.30
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: <i>Jesu Hjerter kapell</i> , Nyveien 17, tlf. 537735	9.05	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell</i> , tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: <i>St. Olavs kapell</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eystein kapell</i> , Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: <i>St. Sunniva kapell</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	—	10.30 19.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 20.

Annonser: Innen torsdag før utg dagen (se nederst på omslagssiden). 24 numre årlig. - Postgiro 15986.

Vestens skjebne og det kristne håp

Av François Mauriac

Jeg blir av og til spurt om jeg har inntrykk av at der i dag gis en religiøs vekkelser i verden. Sant å si har jeg ikke det: Ikke noen vekkelser, men vel nok en religiøs interesse, en religiøs lengsel. Jeg kjenner mangen en ateist som kretser hvileløs omkring den lille, sammentrengte flokk som vi kristne utgjør. Og siden vi i dag er for oss selv, kan vi vel godt si like ut at der er en flokk som ikke virker udelt tiltrekkende sett utenfra, undergitt som vi er, vi også, seremonienes og reglementenes mekanikk, visse degenererte former for fromhetsliv, formlenes automatiske lorum-larum, sognets uunngåelige administrasjonsapparat, den uttørrende lov og bokstaven som slår ihjel, uavlatelig og uten opphør.

Og på tross av alt dette består noe som det — Gud skje takk — ikke står i vår makt å ødelegge, — noe som vi bærer i vårt indre, hvor middelrådige vi så ellers måtte være, og som stråler uten vårt vitende: Den ild som Herren kom for å tenne på jorden, og som det står til oss, etter evne, å holde brennende i nuet; denne ild som holder villdyrene på avstand, men tiltrekker de sjeler som fryser.

De sjeler som fryser . . . De er talløse i dag. Der gas kanskje en epoke, på Huysmans' tid, hvor den katolske liturgi førte dikterne og kunstnerne i retning av Kirken, og jeg kan fortelle ett og annet om hva prestisjen til folk som Peguy, Claudel og senere Maritain betydde for vår troskap dengang vi var tyve år gamle, i vulgær-ateismens mest formørkede dager. Men i dag leser unge mennesker vel neppe Huysmans lenger. Peguy og Bernanos er døde, Claudel bringer sine siste kornnek under tak. Ingen av de helt store rager opp lenger ved århundredets midte for å fastslå sin tro på at Menneskesønnen til- like er Guds Sønn. Det må vel innebære at Menneskesønnen trenger ikke andre vitner enn oss selv, eller snarere: enn Seg selv i oss. Det må vel bety at den er tilstrekkelig i seg selv, kontrasten mellom oss som tror på det Fadervår vi ber, på en Far som er kjærlighet og på en Sønn som er oppstanden, mel-

lom oss som er forblitt trofaste, og så på den annen side denne generasjon som har overlevet alle de myter som beruste våre fedre, denne temmelig herjede generasjon som slår leir under absurditetens merke på selve det uhyggelige møtestedet for det forrige århundres ideologier.

Marxismens eksperiment har vært satt igjennom overalt hvor Sovjet-Russland har makten og lar millioner av tvangsarbeidere slite for å gjøre menneskene lykkeligere. «Vitenskapen» har ved Hiroshima og i bakteriekrigens laboratorier fått bekreftet det løfte som ble uttalt over dens første begynnelse: «I skal bli som guder . . .» Fremskrittssmyten og menneskeforherligelsens religion står det dem fritt å meditere over, de som har overlevet redslenes leirer, som er «displaced persons» rangert etsteds i en soteringsbrakk og har forlatt sine barns lik under ruinene av sine ødelagte hjembyer. For ikke å nevne de motstridende ideologiske martyrer som har fylt og fremdeles fyller alle Europas fengsler.

Jeg finner ikke i dag en eneste sosialist som har arvet en Jaures' tro, heller ikke en eneste kommunist som ikke føler seg personlig bundet til den slaviske imperialismes sak. Vår tid er en tid da konsentrasjonsleirsystemet viser seg å ha overlevet de avskyelige regimer som skapte det, og hvor menneskets utbytning ved mennesket i selve Russland er blitt nådesløst, ettersom det ikke lenger er en privilegert klasse som utbytter, men proletarpartiet selv, ufeilbarlig og uklanderlig, grenseløst i sine rettigheter. Menneskeheten har ved alt dette nådd en slik grad av håpløshet at vi begynner å begripe hvorfor vi legemliggjør menneskenes siste sjanse, vi kristne som er forblitt trofaste mot vårt håp, mot vår fortrøstning i denne trøstesløse verden.

Finnes der et håp i vår jordiske tilværelse? Ja, det finnes. Jeg glemmer ikke det spørsmålet som er blitt stillet meg her (1) og som jeg er blitt bedt om å gi et svar på: «Har de kristne et jordisk håp?» Hvilket kanskje for dem som formulerte det, hadde betydningen: Har de et verdslig, et politisk håp? Jeg svarer her som et menneske for hvem håpet *aldri* (noen uker omkring frigjøringen i 1944 kanskje unntatt) har vært politisk bestemt. Forstå meg rett: Jeg tror at det kristne håp også angår det timelige, at det også omfatter politikken, men da på samme måte som motgiften angår giften. Om der gis noen lekse som historien har innpodet oss til overmål, så er det at kristendommens verste livsvilkår innfinner seg når de kristne forvalter den politiske makt, når de tenner kjetterbål og vanhelliger gravene i et Port-Royal-des-Champs. Den politiserende kristendom, det vil si: Kirkens åndsmakt stillet i Cesars tjeneste og Cesars fryktinngydende arm stillet i Kirkens tjeneste, medfører onder som kan påvises overalt, ganske særlig i Spania, og i Frankrike ikke bare i det 17. og 18. århundre, men ennå i dag. Men her rører vi ved et ømtålelig problem og ved sår som ennå ikke er legt. Det får være tilstrekkelig når jeg påviser i hvilken mening vi fastslår at det kristne håp ikke på noe trin kan være av rent politisk natur.

Det betyr ikke at vi er kallet til å vende politikken ryggen: Det er nettopp når man foregir å ville holde seg utenfor politikken at man ofte bedriver den verste form for politikk, når ens «upolitiske» holdning består av kompromiss, av stilltiende sam-

Utdrag av en tale på de Katolske intellektuelles årskongress i Paris 1953.

Pave Pius XII om den ideale film

II OG III DEL

I denne del av sin tale behandler paven filmens innhold. Han slår først fast at da filmen er bestemt for menneskene, vil den ideale film være den som innholdsmessig på en fullkommen og harmonisk måte svarer til menneskenes opprinnelige og vesentlige behov. Og han nevner tre fundamentale ting: Sannhet, godhet, skjønnhet. Kan så filmen innenfor rammen av sin særegne form og metode formidle disse tre egenskaper? Til det må det svares ja, selv om erfaringene ikke tillater et ubetinget ja. Endog spesialister medgir at de undertiden står overfor det umulige når det gjelder å fremstille bestemte områder innenfor det sanne, det gode og det skjønnne. Det finnes realiteter som ikke lar seg gjengi i bilder, det kan være av tekniske eller kunstneriske grunner, eller det kan være fordi taktfølelse eller klokskap forbyr det. Til tross for disse skranker gjenstår det vidstrakte områder hvor filmprodusentene har anledning til å utfolde seg og tjene menneskeheten.

DEN INSTRUKTIVE FILM

Paven går så over til den instruktive film og sier at det på dette område uten tvil er mulig å fremstille filmer som formidler kunnskap på en fullkommen måte og har en høytstående kunstnerisk form. Disse filmer må være nøyaktige og klart forståelige. Spesielt på det naturvitenskapelige grunnlag kan man oppnå betegnelsen: en idealfilm. Naturen gir jo den oppmerksomme iakttager uttømmelige rikdommer, og gjenspeiler Skaperens uendelige overflod på fullkommenhet og skjønnhet.

Filmprodusentene som har alle tekniske midler til sin rådighet, kan ta oss med på vandringer gjennom hele den skapte verden, inn i «firmamentenes uendelighet», såvel som inn i «mikrokosmos' hemmeligste hjørne». Og hvem blir ikke betatt av fjellenes majestetiske troll, av de rasende orkaner, de ensomme polarnetter, sandørkenenes trøstesløshet, av urskoger, farvestrålende blomster og fossefall?

Enda mer beriket blir vi av filmer om dyrerikets hemmeligheter, eller av de som bringer menneskenes kunstverk nærmere til oss.

tykke, av medskyldighet uten risiko. I en tid som vår, da all tankevirksomhet, like til den vitenskapelige forskning og den dikteriske inspirasjon, overvåkes, påvirkes, dikteres i store deler av verden, foregir vi kristne å ha felles, uansett vår politiske farve, det samme jordiske håp om å opprettholde i verden den menneskelige samvittighets ukrenkelighet. Dette den kristnes jordiske og politiske håp er sant å si meget mere enn et håp: det er en *visshet*. Det er vissheten, allerede i den dennesidige tilværelse, om at sålenge der lever en kristen som bærer kristenavnet med rette, ja om det så bare var én, så består der også i verden et indre liv hvis dør intet politi makter å sprengre.

François Mauriac.

I et tidligere nummer (1.12.55) gjenga vi første del av en tale som Pave Pius XII holdt til representanter for den italienske filmindustri. Han fremla der de fordringer som må kunne stilles til den ideale film. Vi bringer her de andre hovedavsnitt i den grunnleggende tale, der Paven behandler filmens innhold og innflytelse på samfunnet.

DEN DRAMATISKE FILM

Langt vanskeligere blir oppgaven i filmer med en dramatisk handling, det vil si der hvor menneskers liv og forhold, deres lidenskaper, bestrebelsler og kamper forsøkes fremstillet og tolket. Den som samvittighetsfullt går inn for å skape en ideal dramatisk film, vil utvilsomt komme ut for mange vanskeligheter, både når stoffet skal bearbejdes og når skuespillerne skal velges.

1) *Det religiøse motiv i filmen.* Her stiller paven to spørsmål, det første er om det er tillatt å velge religiøse emner som stoff i filmer med dramatisk handling. Til det er å svare at det ikke kan være noen grunn til å utelukke slike motiver, så meget mer som det er gjort gode erfaringer med filmer hvor innholdet er utpreget religiøst. Og da de fleste mennesker tror på Gud, bør en ideal dramatisk film gi Gud og hans lov den behørigte aktelse, også når temaet ikke er utpreget religiøst.

Men vi må være klar over at ikke alle religiøse tildragelser lar seg fremstille på film. Det kan være umulig å uttrykke dem med filmens hjelpemidler, eller ærefrykt og religiøs følelse kan motsette seg en filmatisering. Og den viktigste innvending: Hvordan skal man kunne unngå ethvert spor av kunstighet og ethvert inntrykk av mekanisering — for sann religiøsitet er imot all slags tilskuestillen, og lar seg ikke lett overføre.

Det blir vanskelig å besvare spørsmålet om en sammenligning av de forskjellige religionsbekjennelser kan være et egnet stoff til dramatiske filmer . . . I et hvert fall, enten det gjelder filmer av opplysende karakter, eller det er lagt an på det dramatiske ved å stille motsetningene mellom to religiøse livssyn opp mot hverandre, så trenges det megen takt og dyp religiøs følelse for ikke å såre og vanhellige det som er hellig for menneskene.

2) *Det onde som motiv i filmen.* Det andre spørsmål vedrørende den ideale dramatiske films innhold, gjelder fremstillinger av det onde. Kan man velge ondskaper eller forargelsen som emne, og hvilke forsiktighetsforanstaltninger bør det tas når disse to faktorer, som utvilsomt spiller en betydelig rolle i menneskelivet, skal behandles. All slags skyld og synd skal man kjenne og søke å finne virksomme hjelpemidler mot. Men å gjøre dem til gjenstand for underholdning, for scenisk fremstilling? Vel, de største diktere og forfattere opp gjennom tidene har behandlet denne ømme og vanskelige materie, og kommer til å fortsette med det.

Helt forkastelig er alt som går ut på å gjengi det onde og fordervelige «for dets egen skyld», når det blir godkjent i handling, og når det blir fremstillet på forføreriske måter og vist for tilskuere som ikke er i stand til å motstå og beherske dets innflytelse. Men hvis kampen mot det onde, — også det ondes midlertidige seier — tjener til en dypere forståelse av livet, en riktigere livsførsel og til at ens egne forhold tas opp til prøve, kan et sådant

motiv velges og bli en del av handlingen i filmen.

I det Gamle og Nye testamente finnes nok av fortellinger om det onde som er uforlignelige psykologiske mesterverk. Men kan bare tenke på skikkelser som Judas, Pilatus, Saulus, kong David og Absalon. Den syndige virkelighet blir ikke tilsløret, og likevel har den som har skrevet beretningene forstått å gi dem et anstrøk av noe rent og ærefryktig. Ondskapen blir hverken forherliget eller rettfærdiggjort, men oppfordrer til fordømmelse; på den måten oppvekker den nakne sannhet ingen uordnede innskytelser og lidenskaper, i alle fall ikke hos modne mennesker, tvert om; alvorlige mennesker vil bli ettertenksomme og se klarere. Dessuten bør man i den ideale film påse at det onde helt fra begynnelsen av blir betraktet som det det virkelig er, og ikke åpenbares først henimot slutten, etter at tilskueren er blitt forblindet og lokket med.

DEN SAMFUNNSNYTTIGE FILM

Videre understreker paven at filmen kan gjøres til et velegnet redskap til beste for almenheten gjennom de verdier som idealfilmen gir både familien, Staten og Kirken.

Den nåværende åndelige forvirring såvel som all den forargelse som så hyppig kan konstateres, har bidratt til at familielivets livkve og storhet ofte er blitt latterliggjort. Det er beklagelig at mange filmer tar etter og priser denne innstilling. På dette område har den konstruktive film en takknemlig oppgave: den kan trekke frem og utbre den naturlige riktige og menneskeverdige oppfatning av familien, og understreke den betydning det har å være forenet i glede og offer, i fred og kamp ved kjærlighetens bånd.

Men hensyn til Staten — som jo i sin innerste kjerne og i sine væsentlige bestanddeler er en innretning som er gitt og villet av Skaperen, slik familien er det — kan filmen på en verdifull måte medvirke til å befeste bevisstheten om troskap overfor den og befordre fremskrittet. En slik film ville stå langt over den politiske parti- eller klassefilm, og den ville tjene enhver stats sanne interesser.

Til forskjell fra de to her nevnte samfunn, har Kristi Kirke ingen naturlig opprinnelse, men er grunnlagt av Forleseren. De overnaturlige og åndelige realiteter som han betrodde den, krever foruten en kunstnerisk fullkommen form, en behandling som kan gi tilskuerne forståelse og respekt for Kirken, og gi dens medlemmer glede og stolthet over å tilhøre den. I tilfeller hvor det er nødvendig å fremvise karakterfeil og svakheter hos geistlige personer, bør forskjellen mellom person og embede klart understrekes.

I slutten av sin tale til de tilstedeværende filmfolk sa paven at flertallet av det publikum som filmen daglig henvender seg til, venter hverken mer eller mindre enn å få oppleve en avglans av det Sanne, det Gode, det Vakre, med ett ord: en stråle fra Gud. Vær oppmerksom på dette og imøtekom forventningene for at Guds bilde, som er innpreget i dere, kan lyse stadig mer klart i de tanker, følelser og handlinger som deres kunst inspirerer dere til!

BØNNENS APOSTOLAT

Januar: Anerkjennelse av den romerske biskops forrang.
— Katolikkerne i Kommunist-China.

MODERNE MENTALITET eller LARSENS DOGMER

Af Peter Schindler

I.

Hvis Norges Olsen sletikke ligner Danmarks Larsen, vil den norske Læser jo i hvert Fald have én Tilfredsstillelse, den største af alle: at høre om sin Nabos Fejl. Hvad der her skal peges paa, er hovedsagelig Overfladefænomener, men de er Symptomer paa en Forskydning i Sindelaget, der er fatal: Lag, der burde være undertrykt som mindre værdifulde eller totalt værdiløse, har, ved total Hæmningsløshed, forskudt sig til Overfladen og er blevet dominerende. Saa dominerende, at de har krystalliseret sig i Sætninger, som for Larsen har afløst de gamle Dogmer og nu er vejledende for hans Levesæt. Tro nemlig ikke, at moderne Larsen, den store Dogmefjende, som gyser blot ved Ordet «Dogmer», der synes ham at hindre al personlig Tænkning, selv er uden Dogmer — det er ingen, navnlig ikke vore Dogmers hæftigste Angribere: Naturvidenskabernes Dyrkere, thi naar de længe nok har observeret Størrelser og Kræfter og disses Sammenspil, uddrager de Læresætninger deraf, som de bruger uden at betvivle disses universelle gyldighed og uden at efterprøve dem, hver Gang de skal bruges; hvem bruger ikke Pytagoras' «Dogme» uden at tvivle om dets Rigtighed, eller hvem afkontrollerer Logaritmetabelen før hver Brug — hvorfor saa ikke forstaa, at ogsaa Troen har sine Dogmer, deklarerede, naar man længe nok har observeret det tankebyggende Indhold i de aabenbarede Grundidéer?

Som vore Dogmer bag sig har en Helligskrift, har Larsens det: Avisen; og som vore Dogmer deklarerer af en ufejlbar Pave, bliver Larsens det: af Middelmanden, Flokkemennesket, af *man*, der er traadt i Stedet for *Jeg*. Da de altsaa er upersonlige, er de ogsaa personlighedsdræbende: de er forfærdende banale og bliver endnu banalere ved gentagelse, thi, i Modsætning til vore, lader de sig ikke personligt til egne eller omsætte i Existens. Lad os begynde med at drøfte et Par af Larsens mest anvendte Slagord.

Larsen hører gjerne Foredrag, helst dog om abstrakte Æmner, for de engagerer ikke. Et yndet Æmne for Taagetale idag er: «Hvad er det at være et Menneske?» — Ak, Larsen, Menneske er noget, man er, ikke noget man spekulerer over; det er endda omtrent det eneste, du ikke kan slippe for at være, saa længe du lever, saa hvorfor gøre sig forlorent dybsindig — jeg foretrækker grove Syndere for fladbundede Dybtalere, de første kan dog omvende sig, mod de sidstes Lidelse gror der ingen Urt!

Larsen stikker «*Den moderne Videnskab*» ud, og jeg svarer, at den eksisterer sletikke, thi «moderne» er kun Slips, og Moden varer kun kort, mens Videnskab altid vil være og altid var «moderne», saafremt den da var sand Videnskab; desuden eksisterer der sletikke noget, der hedder «Videnskaben», der eksisterer Videnskaber, og de er aldrig «moderne», for de bliver aldrig færdige — og de er meget mere beskedne i vort aarhundrede, end deres altmodiske Eftersnakkere fra Seminarismens Tider var det!

Larsen lærer os, at «*Toleranse er det højeste af alt*», det «*gælder om at forstaa Modparten*». Det gør det, Larsen; men ogsaa, hvis han hævder, at $2 + 2 = 5$? Ogsaa i saa Fald, hvis det virkelig er den Overbevisning, han er kommet til! svarer Larsen. Men jeg har en Anelse om, at Larsens Toleranse ophører brat, hvis Modparten sender ham en Regning paa Kroner og Ører, affattet efter denne Overbevisning. Og jeg spørger spagfærdigt Larsen, som er priselig ivrig for at «forstaa» baade Psykopater og Forbrydere, hvorfor han dog aldrig gør sig Ulejlighed for at «forstaa» Kristne, og hvorfor vi alene er udelukkede fra hans «Tolerance»?

Larsen kan en Sætning om det meste af Verden udenfor hans Veronas Mure: «*De underudviklede Lande*» — han mener dærmød de fattigere Lande — og dæri er han enig med alle moderne Mennesker i de overudviklede Lande. I U.S.A. er Fattigdom simpelthen utænkkelig; i England er den, ligesom visse Sygdomme, noget, som Indehaveren selv kan gøre for, og som man ikke taler om i pænt Selskab; i Tyskland er den *staatslich verboten*, og i Danmark er den en social Sygdom, som Samfundet gratis kurerer for andres Penge paa det store Statssanatorium. Men jeg mødte en Gang i Italien en fattig Mand, som ingen Ben havde og kun een Arm, og den strakte han bedende ud mod mig; da der ikke var nogen Samaritan (ja end ikke en Levit) i Nærheden, maatte Præsten op med Drakmerne og ledsagede dem med et Par medlidende Ord, om det dog ikke var drøjt at sidde dær i alskens Vind og Vejr og bede om Almisse? «Jo, det er det, men saa tænker jeg paa, at kan man ikke ligne Krisus i andet, saa kan man dog ligne ham i Fattigdom!»

I de katolske Lande lærer man ikke Folk meget mindre, end vi lærer vore Landsmænd, men man lærer dem tillige at være fattige med Manér, hvis alt andet mislykkes for En. Hvornaar lærer vi vore, at har de ikke Raad til dette og hint, som andre kan tillade sig, er de dog Medejere af Bibliothek og Musæum, Raadhus og Domkirke, rige Folks Facader og Byens skønne Pladser, som Tiggeren i Syden føler sig som Medejer af? For resten sært, at den i vore Dage meget rejsende Larsen netop rejser til de «fattede» Lande, og ikke bare fordi de er pittoreske, men fordi Lykkefoden er højere, hvor Levefoden er lavere... hvilket ikke er noget Forsvar for social Underudvikling, men en Konstatering.

Larsen har lært at plapre *Existentialisme* uden at kende hverken Kierkegaard eller Sartre, men saa meget véd han dog, at det er noget med at «hævde sig selv»; imidlertid bliver han fornærmet, hvis man saa foreslaar ham at hævde sig selv ved dygtigt Arbejde, og retter det til «Bejaelse af Livet» — ak, naar man tænker paa det store Bil-Væddeløb i Le Mans, hvor de bejaede Livet ved at fortsætte Løbet, skønt Snese af Mennesker var blevet atomiserede

ved, at to Biler i vanvittig Fart var tørnet sammen. Mon ikke den megen Tale om «Respekt for Livet» og «Livets Ret» hovedsagelig begrænser sig til Underlivet?

«*Ingen har Patent paa Sandheden*», dogmatiserer Larsen og overser, at saa staa altsaa dette Dogme ejheller fast. Samtidig lapsér han sig med at være «Søger», det fineste af alt i Tidens Øjne — men er der ikke noget perverst i at søge, naar man paa Forhaand har slaaet fast, at det er umuligt at finde? Paa dette Felt: Dogmet om, at Sandheden ikke kan findes, ligger det dybeste Fejlsyn i den moderne Mentalitet, og hær røber Slagordene sig som Symptomer paa en Skavank i Sindet — de er mere end Overfladefænomener!

Johannes Jørgensen har en Gang sagt, at «man tror, hvad man er værd at tro»; Paulus siger det samme: *corde creditur*, det er med Hjærtet, at man tror, med det inderste Sind.

Jeg observerer en tiltagende Forraaelse af Sindet, blot jeg færdes paa en Landevej nede i vort flade Land og ser, hvor man har knust de Emaljeskilte, som skal vise Vej. Noget saadant sker kun, hvor man ikke har store Naturkræfter og dærfør ikke kender til Naturkatastrofer; kun Landkrabber drømmer om at knuse Sømærker, og paa livsfarlige Bjærgveje skal man nok lade Skiltene staa — det er det *sikrede* Menneske, der over Hærværk. Det er ogsaa kun den, der har sikret sig imod, at Gud er til, og at han vil dømme os, der besudler Gudshuset, saa Kirke efter Kirke i Danmark maa stænge sine Porte de søgne Dage. Jeg foretrækker de Lande, hvor Guds-fjenderne brænder Kirken af i Stedet for at besudle den, for Ild er noget renligt og kan endda slukkes, men Latrin paa Alteret er uaftvætteligt.

«Jamen, de mener jo ikke noget ondt med det, de er bare kaade», siger man til Forsvar for den ungdommelige Pøbel; den «mener» hellerikke «noget ondt» med sine verbale Uhumskheder... maaske, men den *gør* noget ondt med det, og den viser gennem sin Forsimpling af Livet, at dens Sind er blevet gement — end ikke virkelig ondt, for saa «mente» den det, naar den «gjorde» ondt.

«Det er, naar de er flere i Flok og Følge, at de bliver kaade», forklarer man mig, «for ellers er de saa ensomme». Jeg ser det ogsaa grant af digtende Ungdoms urimede og urimelige Vers: Ensomhed er Tidens Plage, fordi man ikke kender Forskel paa at være *enlig*, som man er det, naar man er savnløst alene med sit Sind, og at være *ensom*, som man er det, naar man ikke kan være ene med sig selv, naar man ikke har nok i at være til. Det er da ogsaa den smærtelige Ensomhed, der faar den moderne Unge til at søge en Partner til fysisk Samvær — men ak, han staaar lige saa ensom op, for Sjælen var jo ikke med! Alt dette er haard Tale, men sand, og Larsen véd det godt og indrømmer det paa Tomandshaand, og paa Tomandshaand undskylder jeg ham gerne — ikke fordi han ingen Opdragelse har faaet, men netop fordi han har faaet Tidens Opdragelse.

Satan sigter altid paa Barnet, baade i Diktaturerne og i Demokratiet, og idag er hans Vaaben Psykologien og hans Apostle cand. psych.erne, og de er Dogmatikere, om nogen er det.

Barnet skal udvikle sig i fuld Frihed! Sært, for det skal jo hverken Dyr eller Plante, som, hvis man lader dem udvikle sig i fuld Frihed, degenererer i Afart og Vildskud. Vi nærer ingen Overtro paa «Naturen», naar det drejer sig om vor Have, som, hvis vi hæmningsløst «lader Naturen raade», meget snart henfalder i Ørken eller i Jungle.

Barnet skal finde og udfolde sin Personlighed, lærer Skolepsykologerne os, men de lærer ikke Barnet, at denne Personlighed simpelthen altid er beskadiget fra Fødslen og rummer baade værdifulde og værdiløse Elementer — det behøver man saamænd ikke en Gang Religionen til at belære os om. Og maa vi saa ikke blive fri for de Fabler, vi siden «Oplysningens» Dage har hørt, om at lod man Barnet i Fred for al Paavirkning paa en øde Ø, vilde det udfolde hartad himmelske Egenskaber. — Nej, det vilde ikke, det vilde enten i spæd Alder dø af Kedsomhed, eller det vilde drukne under Forsøg på at kontakte andre Personligheder. Al Kontakt betyder Paavirkning — ogsaa den Kontakt, der hverken paavirker til godt eller ondt: den fremtvinger moralsk Farveblindhed.

Der er ikke noget, der gør noget — og ingen kan gøre for noget... er netop den amoralskes Paavirkning gennem Afladelse af Paavirkning. Af bare Frygt for uproportioneret Skyldfølelse eliminerer man ethvert proportioneret Begreb om Skyld og gør derved Barnet udygtigt til en Tilværelse, hvori det vil blive krævet til Ansvar. Af lutter Frygt for de berømte Komplexer undlader man at indgive Barnet et gavnligt Anti-Tugthuskomplex, og det kan en Dag blive skæbnsvangert.

Barnet skal have Lov at afreagere, hævder man, for ellers giver det de fæle Komplexer. Jeg kender et Barn, som afreagerede sit Anti-Moderkomplex ved at trykke sin brændende cigaret ind i Ansigtet paa betræffende Dame, og nu blev det hende, der afreagerede — visselig ikke med Fornuftgrunde eller Oplysning, men hun var heller ikke cand. psych. Skade, at Lærlingen, Kontorynglingen, Arbejderen og Studenten ikke faar Lov at afreagere, som de er vant til fra Hjem og Skole, der har gjort dem ubrugelige i det virkelige Liv.

Sansernes Ret er blevet et yndet Slagord, men hvorfor saa ikke ogsaa tale om Sjælens Ret, naar dog den moderne Psykologi (og dette skal visselig skrives paa dens Credit-Side!) har banket det ind i os, at vi ikke er to Væsen: Sjæl og Legeme, men eet psykosomatisk Væsen? Har man tidligere haft Slagside tilhøjre, har man nu faaet Slagside tilvenstre, mens den harmoniske Udvikling kun kan fremmes ved en ligelig Understregning af bægge Elementers Ret.

Barnet skal lære gennem Leg, ja, og helst i fri Luft. Vi er nogle, som har færdedes ikke saa lidt i fri Luft, uden at Skolen behøvede at flytte med for at lære os at fiske Haletudser eller skelne en Vejr-mølle fra et Andelsmejeri, og vor Iagttagelsesævne er ret intakt, skønt vi ikke fik Klasselærerens Bedømmelse af vore første skriftlige Produkter; tænk paa den Dag, da disse friluftsudklækkede Børn bliver spærret inde i et Kontor, hvis Vægfarver maaske end ikke er bestemt af en psykologisk Expert med den størst mulige Arbejdsydelse for Øje — eller naar den, der har forvexlet Leg og Arbejde en Dag

skal arbejde eller lære uden Leg — saa vil han klage over at man har gjort ham udygtig til Livet. For Resten klarede vi i min Tid Begrebet «Leg» uden pædagogisk Vejledning, og tro mig, der blev leget!

Ved al denne Forsorg, som er det naturlige Barn imod, forbliver det Barn, selv naar det er voxent, og det behandles fortsat som Barn, blot vi langsomt kan faa Lovene lempede. Det *voxne* Barn maa ikke straffes, det skal blot re-socialiseres; det skal næmlig ikke, efter sit Fald, gives tilbage til Gud, det skal gives tilbage til Samfundet, som haaber paa: nu ikke at faa mere Bryderi med det. Moderne Mentalitet er for fejg til at straffe, fordi den ikke erkender egen Skyld og ikke har lært at tage sin Skæbnes ublide Elementer som en rimelig Straf. Det ufordærvede Barn reagerer ganske anderledes overfor Skyld og Straf; det har det lært af Æventyret, hvor ingen Pinsel er grum nok for den fæle Hex, og ingen Prinsesse skøn nok for den forklædte Svinedreng, der har øvet Heltedaad; fra Æventyret overfører Barnet spontant Begreberne til sit eget Liv, og den eneste Straf, der (forudsat, den har Proportion) giver Komplexer, er en uretfærdig Straf, der føles lige saa grusom, som hvis den gode Fe fik Hexens Lod: saa ramler selve Tilværelsen.

Barnet skal lære selv at tage Ansvar, hører vi, og jeg anholder Sætningen som tom Frase. Overfor hvem? Om kort Tid staar det jo til Ansvar overfor Straffeloven, hvad saa, hvis det ikke har lært nogen Norm at kende? «Selv» tage Ansvar... det er ikke saa lidt, naar man ikke har lært det; i Løbet af meget faa Aaar skal det jo tage Ansvar for, om Samleje før Ægteskabet er tilladt, om man kan ægte sin Næstes Kone, om man kan dræbe Fosteret i hendes Liv eller forhindre, at der overhovedet bliver noget Foster at dræbe... Det er en drøj Skole at gennemgaa, hvis Resultatet først fremkommer efter pinligt fejlslagne Experimentier; mon saa ikke det voxne Barn vil rette Bebrejdelsen mod sine Opdragere, som ikke havde Mod til at yde Barnet det, et naturligt Barn begærer: en Vilje over sig, en Autoritet? Ikke havde Mod, siger jeg, fordi man ikke selv vilde anerkende anden Autoritet end Jeg'et og endda kun dettes legemlige Del, og fordi man dog kviede sig ved at tale Barnet til i denne Autoritets Navn. Barnet er kun tryk ved et *Du skal* eller et *Du maa ikke*, der ikke kan besvares med et «Hvorfor?»

Et saadant Bud kan kun udstedes af den — eller paa dens Vegne — som kan tale suverænt til baade Barn og Opdrager: Gud. Og saa naaede vi Bunden, for det er hær, at moderne Mentalitet skiller sig fra Religionens.

Peter Schindler.

(Avsluttes i neste nr.)

FASTELAVNSFEST

til inntekt for feriehemmet

«PERSBRÅTEN»

i foreningslokalet, Akersveien 5, Oslo.

Lørdag 11. februar kl. 17: Barneaften.

Søndag 12. februar kl. 18.30: For voksne.

Kaffe med loddsalg fra kl. 10.30.

Ta venner og kjente med.

Mariakongregasjonen.

BLIKK på TIDEN



■ I disse dager reiser Riksteatret ut over Norges land med intet mindre enn Shakespeare's «Hamlet» — direktør Fritz von der Lippe er ikke redd for å satse stort. Det er Espen Skjønberg's store kunstneriske seier fra to år tilbake som nu skal komme hele landet tilgode, i en velspilt, stram og fengslende forestilling. Og så skulle vi ønske at den fritt svevende måke som er Riksteatrets symbol fikk rikelig med luft under vingene. Ikke så meget for økonomien, for Staten støtter, og skal og må støtte, dette tiltaket som en kulturoppgave av første prioritet. Men av hensyn til alle dem som gjennom Riksteatret og Shakespeare's storslagne drama om brøde og soning opplever møtet med en større og rikere menneskelighet og legger en hel provins til sitt sinns kongerike.

Og så håper vi til og med, mot all trist erfaring, at de unge kunstnere ikke kommer tilbake med inntrykket av at bedehusenes anathema mot teatret har lagt hele bygder øde for dem og stengt dem ute fra så mange av dem som de nettopp vil ha i tale om menneskelivets storhet og tragedie. Tenk om det hørte til de kristelige bladene og alle generalsekretærenes gode nyttårsforsetter generøst og fryktløst å anerkjenne også de verdier som det gode teater formidler, og hensynsfullt men bestemt lede de mennesker de influerer i retning av en stadig større forståelse og berikelse når det gjelder scenekunstens veldige ressurser. Det ville ikke bare hjelpe Riksteatret. Det ville fremfor alt hjelpe kristenfolket til litt videre horisont og litt større toleranse overfor bredden i den menneskelighet som kristendommen lærer at dens Mester kom for å forene med seg.

■ Der kom en ung frue på prestens kontor forleden med en bok under armen, urolig grepet og dypt rystet. «Denne boken gir meg ikke fred! Hva i all verden kan vi gjøre?» På omslaget stod der: «Fremtiden i dine hender» av A. Den Doolard og Cas Oorthuys. Den er forlagt av Johan Grundt Tanum, har ca. 160 store sider, og rummer — fruene hadde rett! — noen av de mest gripende fotografier og en av de mest tankevekkende tekster vi kan huske å ha lest på svært lenge. Den er på samme tid en bok til og om alle oss millioner som nær sagt hver dag leser i morgenavisen om kappløpet i konstruksjonen av stadig forferdeligere atomvåpen, uten at vi kan løfte en finger for å forhindre det. Og den er ikke minst en bok fra oss til den lille håndfull ikke alltid meget tillitvekkende statsmenn som forvalter denne ødeleggelsens mulighet. I foto og ord tørner her kontrastene sammen: Naturens skjønnhet og menneskets uforliknelige verdighet står her mot ruiner og uthungrede barn og den sopp-formede søyle av ild og sprengkraft som legger våre liv og våre hendens verk øde i løpet av et sekund.

Der er et helsides bilde av en liten naken, underernært kinesergutt på 5—6 år med tre dype furer i pannen og en tristhet som en gammel manns — en fryktinngydende anklage som risper i hjertet. Det er idetheletatt en bok som utretter dette sjeldne: å stille oss ansikt til ansikt med vår egen samvittighet, uten mulighet for utflukter og bortforklaringer. Og uten mulighet for oppgjør, vil noen innvende: Vår innflytelse i Kreml og i *The Pentagon* er jo allikevel i de fleste av våre tilfeller det absolutte null. Men denne boken formidler også noe mer, vel så meget gjennom sine bilder

som gjennom sin tekst, forresten: Erkjennelsen av at freden i verden er summen av enkeltmenneskenes kjærlighet og fred: «De gode gjerninger redder verden» — et smil, et kjærtegn, en hjelpeaksjon, en innsamling, en improvisasjon bygger muren mot den truende fare. Doolard's og Oorthuys' bok angår oss i sannhet alle uten unntagelse.

■ Graham Greene er fremdeles i søkelyset her hjemme, såpass at hans romaner blir anmeldt og kommentert i norsk presse før de får tid til å bli oversatt. I parentes bemerket, så er der én av Greene's store eldre romaner — «Brighton Rock» (1938) — som vi ennu ikke har fått oversatt. Den skulle da være en sikker forlagssuccess? Hans siste bok heter «The Quiet American» og er noe relativt nytt i hans forfatterskap. Før skilte man hos Greene mellom ren underholdningslitteratur (*entertainments*) og de vektigere religiøse romaner som særlig har skapt hans litterære posisjon. De sistnevnte tillot ikke alltid et protestantisk publikum å skjelve mellom det som var katolsk tro og det som utgikk fra hans personlige, dypt tragiske livsopplevelse.

I en kronikk nylig («Graham Greenes nye roman» — «Morgenposten» 6. januar) søker Lars Roar Langslet å sette «The Quiet American» inn i Greene's forfatterskap som helhet. Tematisk dreier det seg ikke om en religiøs roman. Men blikket på livet og menneskene er det samme:

«Det er første gang Greene skriver fra Asia, men i den skitne, stinkende byen med rismarken omkring, og vaktårnene langs veier av dyp gjørme, kjenner vi igjen det green'ske urlandskap. Lykke og glede har han alltid sett på med dyp mistro. Elendigheten og ulykken, det skitne, håpløse appellerer til det dypeste i ham: «Lengselen etter noe vi har mistet.» «For en absurd tanke å vente seg lykke i en verden så full av ulykke» heter det i «The Heart of the Matter». Livet er fortvilelse og angst. Mennesket er stadig på flukt fra det knusende ansvaret ved å leve, men forfølgelsen er i sin dypeste grunn intet annet enn et uttrykk for en grenseløs kjærlighet, og forfølgeren er Gud selv. «Det var for denne verden at Kristus døde: jo mere ondt du så og hørte omkring deg, jo større glans lå det om Hans død. Det var for lettvindt å dø for det gode og vakre... det trengtes en Gud til å dø for de halvhjertede og fordervede» («The Power and the Glory»).

Greene er ikke alene om i vår tid å stille det vanskelige problemet: I hvilken grad er den «katolske» litteraturen faktisk katolsk? Sikkert er det ihvertfall at dens forbindelse med eksistensialistiske og andre tidstypiske impulser gjør en ensidig skjønnlitterær kjennskap til katolisismen både skjev og fortegnet. Kirken fører alle livsopplevelser — også de tragiske — tilbake til freden og gleden i den seirende Kristus.

■ En liten, men meningsfylt begivenhet som er gått ubemerket hen: I årets første uke samledes 20 av de 26 dominikanerpatres som for tiden arbeider i de fire nordiske land til en konferanse i Lund i Sverige. Den gamle biskopstad, som for vel 700 år siden mottok de første dominikanere i Skandinavia bare to år etter St. Dominikus' død, var møtested for et såpass stort oppbud «prekebrødre» for første gang siden reformasjonen, et første, beskjedent skritt i retning av en gjenreist, nordisk dominikanerprovins — «provinsen Dacia». Klostrene i Oslo, Stockholm, Lund, København og Helsinki er fundamentene for det nye byggverk, og de elleve skandinaviske kall til dominikanerordenen som de siste 25 årene har medført, er etter våre små forhold et så påfallende trekk at det bekrefter dens oppgave og dens muligheter på våre breddegrader, nu som i middelalderen. Tross sitt lille format er det såmen en begivenhet med de helt store perspektiver.

Fr. Candidus.



SIGURD EVENSMO:

Trollspeilet

Streiftog i film. Gyldendal Norsk Forlag. Oslo 1955.

Trollspeilet, — det er filmen som gjenspeiler vår samtid; «med alle sine rare forstrekninger og illusjoner fanger det verden inn i umiddelbare skiftninger». Det er et ytterst fruktbart synspunkt Sigurd Evensmo har anlagt i sin originale bok om filmen. Den tar for seg de siste ti års filmproduksjon og viser hvorledes dens motivkrets reflekterer det moderne samfunn, på godt og ondt. Fra krigsfilmene føres vi over til den første etterkrigstids problemfilmer og inn i den nye kalde krig; vi får forfatterens syn på filmer som behandler raseproblemer, på kriminalfilmen og på «bibelfilmene». Den estetiske vurdering er ikke hans sak; hans synspunkt er det sosiale. Dette er bokens svakhet — og styrke.

Det er en svakhet, fordi det er en tendens som synes sprunget ut av et skjævt syn på det estetiske. Når Evensmo taler om poetisk film, er det utelukkende den lyriske han mener. For oss står tvertimot filmer som de neorealistiske «Sykkeltuver» eller «Umberto D» som eminent poetiske, og vi tror at forfatteren opererer med et alt for radikalt skille mellom en films poetiske og dens sosiale verdi. — Jeg er helt enig i Evensmos kritikk av Hollywoods glamourisering og kommersielle utnyttelse av religiøse subjekter (Fatimafilmen iberegnet), men når en film blir suspekt i og med at den opptrener en katolsk prest i den, da er det å frykte at den doktrinære sosialist tar luven fra kunstkritikeren. På den annen side står man nokså uforstående overfor forfatterens holdning til filmer som «Sommerdansen» eller «En sommer med Monika». Det ser ut til at når det gjelder tenårings forelskelser med hva derav følger, får kritikerens lyrisk-sentimentale jeg være enerådende, mens det sosiale ansvar må holdes utenfor. Anderledes kan iallfall ikke vi tolke hans besynderlige uvilje mot annen del av «Monika». Hallesby må øyensynlig ikke få den minste spiker å henge sin hatt på, selv om sannheten skulle lide ved det!

Men dette er småplukk, som bare angår noen få av bokens sider. Og savnet av den estetiske vurdering oppveies av den varme menneskelighet boken er båret av. For om boken er preget av et samfunnssyn som ikke alle kan dele i ett og alt, er dens konklusjoner sjelden frukten av doktrinære generaliseringer. Gjennom en nøktern analyse av det foreliggende materiale når Evensmo som regel til avklarede og nyanserte standpunkter. Og fremfor alt, det er en lett lest og fengslende bok, med bud ikke bare til spesialisten, men til den vanlige kinogjenger. Dagdrøm, realistisk film eller tendensfilm — alle reflekterer de vår tids virkelighet. Av dem alle kan vi lære noe om menneskene, hvis vi bare vet å iakttå, og ikke lar oss rive med av filmens suggestion. Å bringe oss dit er Sigurd Evensmos mål med sin bok. Den betegner et verdifullt tilskudd til vår fattige film litteratur.

Erik Gunnes. O.P.

ST. SUNNIVA SKOLE

Innskrivning av katolske barn til 1. klasse 1956 finner sted på skolens kontor onsdag 25. januar kl. 12.
Skolepliktige er de barn som fyller 7 år før 31/12 1956.

Svenske konversjonsberetninger

Peter Schindler sier et sted i sin selvbiografi at han konverterte på legale motiver, men at de grunner som gjorde at han ble katolikk ikke er de samme som gjør at han forblir katolikk. For å si det samme på en annen måte: livet i Kirken er — må være — vekst. Historien om en konversjon blir da historien om utviklingen frem til det punkt hvor veksten begynner, hvor frøet blir en plante som dukker opp av jordens mørke og begynner å suge lyset og næringen i seg. De mest givende poster i en konvertitts regnskap blir den som føres inn etter at han eller hun er opptatt i Kirken. Men den første delen av regnskapet kan også ha sin verdi, den kan vise oss de mange og vidt forskjellige veier som fører til Rom, og den kan kaste nytt lys over den veien hver enkelt har gått.

Under *Sven Stolpes* redaksjon har nu 12 svensker skrevet sine konversjonsberetninger. «Varför jag blev katolik» heter boken, og blandt bidragsyterne er foruten Stolpe selv skuespilleren *Gunnar Björnstrand* og hans hustru, forfattere og skribenter som *Ingegerd Stadener*, *Anna Lenah Elgström* og *Gunnel Vallqvist*, historikerne *Erik Cinthio* og *Tryggve Lundén*, teatermannen *Olof Molander*, benediktinermunken *Arne Rask* og presten *Stig Söderberg*. I forordet er det sitert noen utsnitt av forfatterinnen *Birgit Tengroths* artikkel om hva som førte henne til katolisismen.

Det de 13 beretningene har felles er først og fremst en tydelig understrekning av det langtfra var det estetiske som dro dem til Kirken — for de fleste var den første katolske messen de overvar en skuffelse, kirkene var små og uanselige, røkelsen og sangen bare forvirret dem. Men så var det da heller ikke stemning og salvelse men virkelighet de søkte, og det var Kirkens dristige realisme som tilslutt beseiret dem.

For en husmor får livet i Kirken nye og rikere plikter, og hverdagens strev får et heroisk perspektiv når hun skal trene sin vilje til å lyde Gud — noe som er for vanskelig til at det kan bli kjedelig.

For en historiker blir Kirkens absolutte autoritet en reddende motvekt mot den kaotiske oppløsning og ansvarsløshet som er den relativistiske «frihets»-forkynnelsens ytterste logiske konsekvens.

En annen — også historiker — blir grepet av det sakramentale Gudsliv som møter ham i en beskjeden småbykirke og som han savnet i protestantismen. For ham blir ikke katolisismen en trygg havn, men tvertimot de store eventyrenes tid. Han advarer også mot konvertittvaner som forhåpninger om herlige estetiske opplevelser, om åndelig sukkertøy og medlemskap i små katolske «foreninger til gjensidig beundring».

Det skorter overhodet ikke på advarsler i boken, benediktineren *Arne Rask* ser hos mange konvertitter en tendens til å ville gi Kirkens normerende autoritet en større rekkevidde enn den har krav på, og til å mistolke dens innhold. Ofte har den nyomvendte en snev av teokratisme og drømmer om å se Paven som overpresident i verdens forente stater, eller han tror at han med liv og lemmer må forsvare alle Kirkens skjebnesvangere politiske og psykologiske misgrep gjennom tidene.

Sterkest blir dette fremholdt av *Gunnel Vallqvist* som går dypt inn på konfrontasjonen med det menneskelige og perifere i Kirken. Disse relative og foranderlige elementer møter vi når vi gjennom økende katolisitet tar større og mere intens del i Kirkens og kristenhetens anlig-

gender, og da kan — og skal — vi ikke verge oss mot oppdagelsen av at Petri klippe også er forargelsesklippen, petra scandali. Alle må vi støte mot den og føle smerte. Vår egen smerte kan vi kanskje bære, men hvordan skal vi holde ut å se mange andre mennesker støtes bort av skuffelse og hat? De ting som særlig har forarget Gunnel Vallqvist er visse kirkelige instansers redsel for propaganda utenfra og for frimodig kritikk innenfra. Videre at de kristnes ærlige vilje vises for liten tillit, at mange katolikker klager mere over Kirkens fiender enn de forsøker å bygge opp Guds rike i seg selv og blandt sine egne, og at Kirken har så vanskelig for å desavouere sine menneskelige svakheter. Det ville virke i høy grad befriende om Kirken ganske enkelt offisielt ville erkjenne begåtte mistak. Tror vi virkelig på Kirkens guddommelighet, behøver vi ikke være så engstelige for dens menneskelige og verdslige prestisje, for hvordan skal menneskene kunne innse at «Guds barns herlige frihet» finnes og oppleves i en Kirke hvor det fri ord så ofte undertrykkes, hvor frykten for vranglære synes å være større enn tillit til sannheten, hvor folket er skildt fra sine hyrder av et massivt og ugjennemtrengelig byråkrati? «Og allikevel, det vi ikke ser med våre øyne men som vi av hele vårt hjerte må lære oss å tro er at livet finnes nettopp her og ingen andre steder — livet, sannheten og saligheten. Det som kreves av oss er da at vi sier ja til Kristus selv om vi ingenting ser.»

Anna Lenah Elyström hører også til dem som ble katolikk ikke på grunn av Kirkens fortjenester, men på tross av dens misgrep. Brennende humanitært engasjert, med århundreskiftets idealistiske religiøst farvede sosialisme som bakgrunn, møtte hun første gang Kirken i borgerkrigen Spania. Hun forsto den til å begynne med ikke, men martyrprestene hun hørte om der nede avtvang henne en veldig respekt, og bevisstheten om det liv de levde, «liksom gjemt i sin tro», ble en torn i hennes indre, en hemmelighet hun lengtet etter å gripe. Så langt kan hun skildre sin utvikling med våken kritikk overfor enhver hang til selvbedrag. Det siste og avgjørende skrittet kan ikke beskrives, der trer den Guds nåde inn som bare kan erkjennes — «så er da det tomme hjerte, av hvis stoiske fred jeg hele livet gjennom har vært så engstelig opptatt, ikke lenger tomt. Men heller ikke lenger mitt.»

Sven Stolpe slutter sin artikkel slik: «Min konversjonshistorie er banal. Jeg har alltid gått feil når jeg forsøkte å orientere meg, jeg har aldri kunnet gripe en sannhet uten å karikere den. Men med uendelig tålmodighet har Gud jaget meg.»

Veien han gikk førte fra en kristendomsløs oppvekst til det intellektuelle møtet med fransk katolsk renesanse hos forfattere som Claudel, Mauriac og Bernanos. På et stille sanatorium møtte han en ung katolikk og fikk tid til besinnelse før han ble ført inn i det kristne. Sigtuna-miljøet hjemme i Sverige. Sitt filosofiske problem fikk han løst i thomismen — men stadig uforpliktende — og levende kristendom oppdaget han i Oxfordbevegelsen som han i årevis sto lojalt sammen med, men som også ga ham en intens lengsel etter hellig liv, meditasjon, stillhet og ekthet. I Paris fant han den katolske kirken i den minst tiltalende form: slapp og utartet liturgi, prester som åpent baktalte sin biskop og avviste eller gjorde narr av alle konvertitter. Men dette foruroliget ham ikke, «kan Kirken bestå tross slike galninger må den forvisst være Kristi Kirke»,

Terror-regime i Kommunist-China

Norges Katolske Kvinneforbund har sammen med de andre tilsluttede ledd fra Verdensunionen for Katolske Kvinneforbund mottatt følgende redegjørelse for terror-regimet i det kommunistiske China med innstendig anmodning om at nedenstående fakta må bli gjort kjent i videst mulig utstrekning.

Vi befinner oss i Chinas store by Shanghai. Det er aften, og tidspunktet er den 8. september 1955.

I halvmørket i de dårlig opplyste gater kjører politibiler og jeoper fulle av bevapnet politi i stor fart gjennom byen til sine forskjellige bestemmellessteder.

Det er omtrent på samme tid at diplomatene gir verden løfterike forsikringer om fred for alle mennesker.

Henimot klokken halv ti om kvelden blir alle hus hvor det bor katolske prester, omringet samtidig av et halvt hundre politifolk, og prestene arrestert.

40 mennesker blir også samme aften arrestert i et katolsk hospital, leger, sykepleiersker og andre medlemmer av betjeningen.

Mindre politigrupper konsentrerer seg om endel kristne familier, to eller tre hundre mennesker blir ført bort i håndjern.

Særlig et av ofrene for dette nattlige overfall gjør inntrykk på sine voktere ved sin faste og rolige opptreden, det er Mgr. Kiung Pin Mei, den kinesiske biskop av Shanghai, en prest så høyt elsket av alle kristne hele China over, at inntil nå hadde ingen tort lagt hånd på ham.

Om morgenen den 9. september blir Shanghais «frie» borgere gjennom høyttalere i gatene og gjennom aviser oppfordret til å møte frem på massemøter samme kveld, og der, med løftede knyttnever tvinges de til å kreve straff uten skånsel for den farlige og onde bande som følger forbryteren Kiung Pin Mei.

Enhver som ikke slutter seg til kravet, blir betraktet som «kontrarevolusjonær». Å prøve å gjemme seg vekk er å dømme seg selv.

Slik er terror-regimet i sin fulle kraft.

Etter arrestasjonen foretar kommunistene stadige besøk i de husene hvor en katolikk er blitt arrestert, i et forsøk på å få medlemmene av hans familie til å innrømme hans «forbrytelser». Ofrets hustru og barn blir plaget og voktet natt og dag, de drives til den ytterste grense av sin åndelige motstandskraft, til det punkt hvor man skulle tro de ville falle til fote. Men nei. Som ved et nådens mirakel er nesten alle de kristne i Shang-

og da han omsider konverterte, åpnet dørene seg til en urokkelig visshet om at Kristus er sannheten og virkeligheten, og at hans kjærlighet også gjelder den mest bortkomne og den mest forvirrede.

Det er et velgjørende nøkternt og sunt syn disse svenske konvertittene har nådd frem til. All den følelsers forvirring som omvendelsesprosessen har medført er skallet av, og tilbake står en urokkelig visshet om Det ene nødvendige, uttrykt så skarpt og enkelt av en prest: «Jeg er ikke til for å gjøre livet behageligere for Dem, jeg er ikke interessert i om De trives eller ikke trives, er lykkelig eller ulykkelig — jeg er interessert i at De blir frelst, at De møter Deres Frelser.»

Per Bang.

hai forblitt trofaste. I de fullbesatte kirker finner mengden, ledet av modige legfolk, styrke og kraft til å stå imot, til å holde ut, så de ikke skal forråde.

Kommunistenes bitre hat forvandles til kaldt raseri.

Om natten den 26. september foretar de et nytt utfall, og 600 katolikker blir ført bort i politivogner.

Slike arrestasjoner blir hyppigere og hyppigere, slik at mange tusen katolikker nu sitter fengslet.

Hva blir deres skjebne?

Kanskje får de samme skjebne som den fader Beda Tsang fikk, han som ble kastet ut av et vindu 11. september 1951. Hans fingrer bar merker etter dype brandsår.

Eller kanskje blir deres skjebne den samme som de fikk de prestene i Shanghai som ble arrestert 15. og 16. juni ifjor og underkastet forhør som varte i 50, 60, og i enkelte tilfelle, 120 timer i ett i 5 dager og 5 netter uten et minuts pusterom, avhørt av politi som selv arbeidet i skift.

I alle tilfelle: for 17 personers vedkommende er spørsmålet avgjort. De er blitt skutt.

Vi er kvinner i et fritt land. Kan vi være tause tilskuere til disse voldshandlinger mot selvvinnlysende menneskerettigheter og til voldshandlinger som er begått i hele China og andre steder i løpet av de siste 8 år?

Taushet er torturistenes beste forbundsfelle.

Det står til oss å gjøre slutt på tausheten.

Ingen regjering kan trosse verdensopinionen. Hvis den virkelig lar seg høre, vil jernkraven løsne, den som nu kveler 4 millioner av våre brødre i China og 60 millioner i andre deler av verden.

Verdensunionen for Katolske Kvinneforbund, som vi katolske kvinner tilhører sammen med 36 millioner kvinner i 40 land, har adressert nedenstående protest til: De Forente Nasjoners Hovedforsamling, Menneskerettighetskommisjonen og Utenriksministerkonferansen i Geneve:

«Disse arrestasjoner, foretatt av den kinesiske folke-regjering, er en utstrakt krenkelse av retten til religiøs frihet, som er garantert i *artikkel 18* i den universelle erklæring om menneskerettighetene.

Den behandling som Mgr. Kiung og andre fanger er blitt underkastet, er også en kynisk neglisjering av:

artikkel 5 i erklæringen, som fordømmer tortur og grusom, umenneskelig og nedverdiggende behandling.
artikkel 10, om den ufortapelige rett som ethvert menneske har til å få sin sak undersøkt og dømt rettferdig og offentlig av en upartisk domstol.

artikkel 11, som fastslår at enhver anklaget person har rett til å bli betraktet som uskyldig inntil det er bevist at han er skyldig, og har krav på enhver hjelp som er nødvendig for hans forsvar.

Verdensunionen protesterer også på det sterkeste mot terrorbehandlingen av alle Shanghais borgere, katolikker eller ikke-katolikker, det at de underkastes behandlinger beregnet på å ødelegge deres personlighet, slik at de bringes til å handle mot sin samvittighet ved å anklage fanger, selv sine egne slektninger.

Disse metoder som gjennom 8 år er blitt anvendt i hele China, har latt hjelpeløse katolske kinesere falle i hendene på en regjering som ikke har noen annen interesse for dem enn å forfølge dem.

Deres heroiske kjærlighet til de grunnleggende prinsipper for samvittighetens ukrenkelighet er en beskyttelse av menneskehetens høyeste interesser.

Protesten slutter slik:

«Vi ber De Forente Nasjoner å ta opp de kinesiske katolikkers sak, som er alle frie menneskers sak.

Vi venter at De Forente Nasjoner vil informere den Kinesiske folkerepublikks regjering om de ufravelige betingelser som må oppfylles for å kunne bli opptatt i det folkeforbund som er styrt av De Forente Nasjoners Charter — frihetsbrev — og menneskerettighetserklæringen, den lov som sier at «den umistelige verdighet hos alle medlemmer av den menneskelige familie» skal være grunnlaget for all rettferdighet.»

La oss stå fast om denne protest vi har sendt, og la oss gjøre den kjent vidt og bredt.

Men la oss også be.»

Flyktninger fra jernteppelandene blir ledere

Av Douglas Hyde

Omkring 150 flyktninger fra 10 land bak jernteppet gjennomgikk siste høst et kursus på *Det frie Europas universitet* i Robertsau i nærheten av Strassbourg. Kurset var lagt an med henblikk på å utdanne deltagerne til oppdragergjerningen, til ungdomsledere o.l.

Blant dem var en av dem som for et par år siden rømte fra Tsjekkoslovakia med et jernbanelokomotiv. En annen var en musiker fra Bulgaria som valgte friheten sammen med hele den bulgarske ballett-truppen da de optrådte i Paris. Det var også en som gikk på krykker fordi han trådte på en landmine da han gikk over grensen fra Ungarn.

60 % av deltagerne på kurset var katolikker, for øvrig var det protestanter, noen få muhammedanere, og noen sto uten religion.

Disse mennesker, som hadde lite til felles uten det at de hadde erfart å leve under kommunistisk regime og hadde valgt å bli flyktninger i fremmede land, diskuterte seg i mellom den fundamentale forskjell mellom den kommunistiske og den frie verden. De forsøkte å finne ut hvilke prinsipper det er som forener den frie verden all den stund den består av mennesker med vidt forskjellige meninger og forskjellige tro.

En dominikaner som er professor ved universitetet i Friburg, kunne gi dem svar: «Det menneskelige individ er den eneste fullstendige virkelighet. Mennesket er det høyeste av alle jordiske verdier, da det er bærer av oversanselige elementer. Av den grunn er alle mennesker like. Menneskenes mål og mening er ikke å nå et felles ideal, å dannes etter et bestemt mønster, men å utvikle seg i overensstemmelse med sin originale personlighet.

Disse tusener av menn og kvinner som har flyktet vestover etter at kommunismen fikk makten i deres land, er ofte blitt middelmådig godt behandlet i den frie verden. Som statsløse personer har de ikke fått tillatelse til å slå seg ned noe steds. Som «displaced persons» er de blitt tålt enkelte steder. Ofte er grensene til land i den frie verden blitt stengt for dem.

Disse mennesker har forlatt alt fordi livet var blitt utholdelig for dem i de kommunistiske stater, og fordi de trodde at Vesten hadde noe å gi som kommunistene ikke innrømmer sine undersåtter. Men ofte har forholdene i de frie landene vært utålelige også.

Det frie Europas universitet ble grunnlagt for noen få år siden av en gruppe amerikanere som mente at Vesten står i gjeld til disse mennesker. Universitetet skulle være en del av avbetalingen på denne gjeld. Det blir også utdelt stipendier som setter flyktninger i stand til å studere ved forskjellige europeiske universiteter, og arbeidet blir organisert og ledet fra Robertsau i Alsace. Hver sommer i ferietiden samles studenter fra hele Europa der til et 8-ukers kursus. Som et resultat av siste sommerkurset vil det forhåpentlig komme en stadfestelse av den frie verdens idealer, og en orientering om hvordan disse idealer er virkeliggjort.

Den faste stab i Robertsau skal nå arbeide videre med de foredrag og diskusjoner som har vært holdt, og forsøke å forme dem slik at de kan forstås også av folkene bak jernteppet.

Den alminnelige mening var at den senere tids begivenheter til en viss grad tar slagplassen bort fra generalene og henlegger den til ungdomsledere, lærere og mennesker med en levende tro. Og i det slaget akter disse flyktningene å gjøre en innsats når de får anledning til det.

Monsignore David Asserson død

En av Sveriges mest kjente katolske geistlige, monsignore David Asserson, avgikk ved døden nyttårsaftnen, 64 år gammel. Med hans bortgang har det katolske Sverige mistet en fin og særpreget personlighet, som i den senere generasjon i megen grad har vært med å bære Kirkens arbeid fremover i vårt naboland.

Etter fullførte filologiske studier i Sverige, reiste den rikt utrustede professorsønn til utlandet for å vie seg teologien, og 1916 mottok han prestevigselen i Innsbruck. Han bekledte i årene fremover viktige poster både i sjelesorgen og innen den kirkelige administrasjon. Bortsett fra en syv-års periode som sogneprest ved St. Eriks kirke i Stockholm, har han siden 1927 like til sin død virket som sogneprest i Helsingborg. Herfra redigerte han også Kirkens offisiøse organ i Sverige, «Hemmet och Helgedomen», som nærmest var blitt identisk med hans navn. Han hadde da også faktisk båret hovedbyrden gjennom hele bladets 30-årige beståen. Fra 1920 til 1939 var han også hovedredaktør for det den gang interskandinaviske tidsskriftet «Credo». Mange større og mindre publikasjoner bærer forøvrig hans navn, og særlig fortjeneste har han innlagt seg i arbeidet med den svenske katolske salmebokutgave.

Den fromme og nidkjære prest ble alt i 1927 hedret med titelen Monsignore. Siste gang han besøkte Norge var ved jubileumsfestlighetene i Trondheim i 1953, der han var en av de særskilt innbudte gjester.

*

Så vidt vi erfarer vil dr. philos. Lechard Johannesson etterfølge monsignore Asserson som ansvarshavende redaktør for «Hemmet och Helgedomen».



UTLANDET:

VATIKANET

Pave Pius XII's virksomhet i 1955.

Pius XII's virksomhet i det forgangne år har vært like intens som noen gang før, til tross for sykdommen som skapte så stor engstelse i slutten av 1954.

Paven har holdt og sendt ut 59 taler og budskaper i løpet av året, og han har tatt imot nærmere 400 000 personer. 25 taler ble holdt på italiensk, 22 på fransk, 6 på engelsk, 5 på spansk og 1 på portugisisk. De mest bemerkelsesverdige av talene var de som ble holdt ved mottagelsen av deltagerne i kongressen for beskyttelse av arbeidsulykker, for medlemmene av Det pavelige vitenskapsakademi, og under historikerkongressen. Blant de offentliggjorte dekreter må spesielt nevnes reformen av påskeliturgen.

Foruten de kardinaler og prester som han mottar daglig,

Lang og tro tjeneste

Sr. Anne-Marie de St. Joseph, som i 25 år har vært husholderske hos dominikanerpatrene i Neuberggaten fylte sist søndag 70 år under stor oppmerksomhet fra alle de venner i og utenfor klosteret som hun har vunnet seg ved sin stille, oppofrende gjerning. Hun er en from og trofast sjel som helt har viet ikke bare sitt arbeide, men også sin bønn og sin hengivenhet til St. Dominikus' orden og dens virksomhet i Oslo. De som kjenner henne vet at hennes vennskap er uten svik, og at en av hemmelighetene ved hennes selvforglemende innsats ligger i tre små ord som tilogmed har tillatt henne å innrullere sine mange venner i en «Gledens kongregasjon»: «Vive la joie!» Gleder er ikke noe som improviseres, det fortjenes gjennom den kjærlighet som gir, uten forbehold, for å glede andre. Sr. Anne-Marie's glede har i alle disse år vært en offerets og gavens glede. Dens mål er den sum av taknemlighet som omgir henne ved denne milepel og de mange ønsker hun mottok om et godt og fredelig og velfortjent otium.

Pierre.

Fastelavns-Basar i Oslo

Som annonsen s. 23 viser vil Maria-Kongregasjonen i Oslo også i år på fastelavnslørdag og -søndag holde en tilstelning til inntekt for feriehemmet «Persbråten» på Hadeland. Det er betegnende å se hvordan folk slutter opp om en sak som har et konkret og klart mål og hvor de får syn for sagn om at det et arrangement kaster av seg, får umiddelbare og varige resultater. Feriehemmet var for få år siden bare en ønskedrøm, men i dag kneiser det fint og stolt i deilige natur-omgivelser, og hvert år legger det nye alener til sin vekst. For dette kan vi i første rekke takke Mariakongregasjonens damer som så iherdig og målbevisst har gått inn for feriehemmet. Fastelavnsfesten er her blitt et viktig ledd i arbeidet, og vi anbefaler årets fastelavnstilstelninger på det aller beste.

Kinesisk vårluft

Redaksjonen har mottatt et par nye innlegg i den meningsutveksling som under ovenstående tittel har pågått gjennom en rekke numre av vårt blad. Da vi mener at de hittil diskuterte parter har fått tilstrekkelig klarlagt sine syn og at en videre diskusjon vil føre til en ørkesløst debatt om kinesisk historie i de siste århundrer, finner vi det riktigst å sette punktum for diskusjonen. Vi har for øvrig inntrykk av at leserne har satt pris på den åpne tale som de pennførende la for dagen i sine innlegg, og det kan nevnes at Norsk Misjonstidende gjenga og kommenterte dem i sitt nummer for 15. jan.

Red.

har Pius XII mottatt i alminnelige audienser omkring 350 000 personer fra alle kanter av verden, dertil kommer ca. 50 000 personer i spesielle eller private audienser.

Blant de mer kjente navn fra de offisielle audienser finner vi Pierre Mendès-France, Tyrkias statsminister Adrian Menderes, presidenten for republikken Libanon, Camille Chamoun, sjefen for den indiske regjering, Nehru, prins Bernhard av Nederland, statssekretær i De forente stater, John Foster Dulles, presidenten for den italienske republikk, Giovanni Gronchi. Dessuten har følgende presentert sine akkreditiver hos Pius XII: Ambassadørene og ministrene for Argentina, Peru, Libanon, Panama, Cuba, Pakistan, Colombia, Egypten og India.

Pavelig rundskrivelse om kirkemusikk.

Den 31. desember ble det sendt ut en rundskrivelse av pave Pius XII om kirkemusikken. Etter først å ha forklart at skrivelsen angår sangen i Kirken, fremlegger paven i første del de viktigste historiske problemer i forbindelse med kirkemusikken, og de kirkelige autoriteters bestrebelse på å løse dem.

Kirkemusikken har de viktigste trekk til felles med liturgien, sier paven i annen del av av skrivelsen, nemlig karakteren av det hellige, formens fullkommenhet, universaliteten. Til disse krav svarer den gregorianske sang fullt ut, og Kirken ønsker at den stadig forblir intimt forbundet med liturgi-ens latinske tekst. De unntagelser som er blitt gjort enkelte steder ved å tillate bruk av de respektive lands sprog, opphever ikke det prinsipp at «liturgi-ens ord bør synges på latin».

Det som rundskrivelsen sier om den gregorianske sang angår først og fremst Kirkens latinske ritus, men det kan også anvendes av de øvrige, da de jo alle har den liturgiske sang.

Paven kommer også inn på den flerstemmige sang i kirkemusikken og reglene for den. Dernest anbefaler han varmt den religiøse folkelige sang, og en utstrakt bruk av kirkesang i misjonøyemed.

ARGENTINA

En argentinsk «Maritain» til Vatikanet?

Argentinas nye regjering skal ha foreslått som ambassadør ved Vatikanet, Manuel Rio, som er en av Syd-Amerikas mest bemerkelsesverdige kristne filosofer, ivrig bekjempet av høyrefolk.

Hvis han blir utnevnt, kan det sammenlignes med da den katolske filosof Jacques Maritain i sin tid var Frankrikes utsending ved Vatikanet. Disse to intellektuelle personligheter har sterke likhetspunkter.

BRASIL

Fransk nonne leder et fakultet.

Kongen av Grekenland har dekorert moder Marie Daniellou, en ursulinenonne og tidligere student ved det katolske universitet i Angers i Frankrike. Nå er hun leder for fakultetet Santa Ursula i Rio de Janeiro.

Moder Marie Daniellou har fått den greske orden som belønning for sitt arbeide med det greske sprog, hun har utgitt tre lærebøker i gresk: grammatikk, øvelser og utvalgte lesestykker fra litteraturen. Disse brukes i de fleste seminarier og ved universitetene i Brasil. Ursulinenonnens lærebøker og hennes undervisning i gresk blir i Brasil ansett for å ha bidratt sterkt til at klassiske studier, og da særlig gresk, er kommet i forgrunnen igjen i landet.

CANADA

Kunsten og moralen.

Kardinal Léger, erkebiskop av Montreal, holdt under messen for den hellige Cecilie en preken om kunsten og moralen. «Kunstnerens hovedsakelige rolle,» sa kardinalen, «består i å forsøke å opprette kontakt mellom skapningen og Gud... Naturens sprog, det er kunstneren som taler det, harmonien i naturen, det er kunstneren som griper elementene og overfører dem i linjer, former, farver...»

Det finnes mennesker som er likegyldige overfor naturen, men som reagerer på kunsten. Det er fordi kunstneren har fått evnen til å bringe det guddommelige lys inn i naturen og på den måten åpenbare skjønnheten i den.

Så snart et verk — maleri, roman, film — sa kardinalen videre, gir alvorlig til kjenne menneskets vilje og tilbøyelighet til å finne behag i følelser som forkastes av De ti bud, er

det umoralsk. I og for seg er ingen som helst del av livet umoralsk, men så snart en del eller form for liv fremstilles for det store flertall av mennesker, kommer de moralske lover som binder enhver menneskelig samvittighet, med i spillet...

Kunstneren er blitt benådet med en særlig begavelse for å kunne føre naturen henimot Gud, og det kunstverk som ikke uttrykker skjønnhet, forfeiler sin oppgave... Den som fornekter moralen i kunsten, fornekter samtidig at verden må frelses.»

CHINA

Katolske kvinner protesterer mot forfølgelsene.

36 millioner kvinner som står tilsluttet «Verdensunionen for de katolske kvinneorganisasjoner», har nylig sendt en protestskrivelse til ordføreren for FN's generalforsamling og til FN's ministerkonferanse i Genève. Foranledningen er forfølgelsene mot de kristne i China. Biskopen av Shanghai, 106 prester og prestestuderende og 900 kinesiske katolikker er satt i fengsel.

Verdensunionen henviser til at FN's erklæring om menneskerettighetene krenkes. Protestskrivelsen slutter med å oppfordre de Forente Nasjoner til å ta de kinesiske katolikkers sak opp til behandling. (Skrivelsen er gjengitt s. 26.)

DE FORENTE STATER

Enorm gave fra bilkongen Ford til private institusjoner.

Den 13. desember 1955 ble det gitt en gave på en halv milliard dollars (ca. 3.5 milliarder kroner), fra Ford-stiftelsen til private hospitaler og høyskoler i De forente stater.

Av denne svære sum mottar de 150 katolske høyskoler og universiteter ca. 37 millioner dollars. Enkelte av dem, som Notre-Dame-universitetet, får 2 630 000 dollars, mens høyskolen St. Mary of Wasatch i Salt Lake City, blir nevnt med 59 000 dollars. Denne donasjon er den største som noen gang er gitt av en privat stiftelse til lærestiftelser og hospitaler i De forente stater.

For katolikkene knytter interessen seg ikke bare til den økonomiske fordel som gaven representerer, men også til det eksempel som her er gitt til andre stiftelser, da disse stadig mer blir oppmerksom på finansieringen av de private høyere skoler og universiteter. Det er nå slått fast at katolikkene plasseres likt med andre amerikanere på dette område.

Henry Ford II er gift med en katolikk, og har selv konvertert.

ENGLAND OG DE FORENTE STATER

Av to av nåtidens beste katolske forfattere, den amerikanske trappistmunk Thomas Merton, og den engelske forfatter Graham Greene, er nylig utkommet nye bøker, som den kjente engelske kritiker, Christopher Sykes, betegner som de beste disse berømte forfattere har skrevet hittil. Merton's bok heter «No Man is an Island», og Greene's «The quiet Americans». Den sistnevnte er allerede oversatt til norsk og kommer med det første.

FRANKRIKE

Messe for pressen.

På festdagen for den hellige Frans av Sales som er presens vernehelgen, vil det i år som tidligere bli lest en messe i Paris av kardinal Feltin. De som står bak dette foretagende er den franske sammenslutning av katolske journalister og de franske journalisters fagforening.

50 års adskillelse av kirke og stat sett av en protestantisk prest.

En protestantisk prest, pastor Boegner, har gjort opp status for 50 års adskillelse av kire og stat i Frankrike.

På det geistlige område har det vært til fordel for jødene, og for protestantene har adskillelsen bare vært av det gode, da de ble hemmet av konkordatregimet. På katolsk side medførte adskillelsen tap av midler og prestisje, paven og biskopene fikk mer innflytelse, og det ble slutt på det overdrevent franske innen Kirken. Adskilt fra staten er Kirken mer underlagt Vatikanet.

På det åndelige område kan det fastslås at avkristningen daterer seg fra før 1905, men den er blitt alvorligere siden da. For Den katolske kirke har disse 50 år vært preget av farlige kriser og en kraftig fornyelse. Krisene har vært selve adskillelsen, modernismen, den franske aksjon (L'action

francaise). Disse tre faktorer preger fremdeles mangel prest og troende i Frankrike.

Fornyselsen har gitt seg utslag i den livskraftige katolske aksjon, som de andre konfesjoner bare kan misunne Kirken, reformene innen liturgien og en stadig større aktivitet på Bibellesningens og Bibelstudienes område. Arbeidermisjonsprestene er enda et positivt tiltak i denne halvhundreårs periode.

I de protestantiske kirker har det likeledes vært en fornyelse på det åndelige område. En teologisk revolusjon fant sted etter den første verdenskrig som besto i en gjenoppretting av selve læren, av kirkebegrepet, sakramentene, liturgien, en større aktivisering av legfolket og ungdomsbevegelsene, en gjenoppdagelse av menighetslivet, og en fullstendig oppslutning om de økumeniske strømninger . . .

Fra katolsk hold har Paris' erkebiskop, kardinal Feltin, kommet med en uttalelse i anledning av de 50 års adskillelse. Han minnet om de mange dystre spådommer fra motstandere av Kirken, som i 1905 mente at Kirken i løpet av kort tid ville bli et samfunn bestående av analfabeter. Det gikk ikke slik; katolikker har aldri hatt en så høy plass i fransk litteratur som i dag, katolske institusjoner står i forgrunnen når det gjelder vitenskapelig forskning, og katolske filosofer er blant de beste av store tenkere i landet .

ITALIA

Hjemvendte italienske «gangstere» får retretthus i Roma.

Et retretthus eller hvilehem eller hva en vil kalle det, skal snart bli åpnet i Roma for tidligere gangstere som er blitt sendt tilbake til Italia fra De forente stater. Det er en munk, pater Blandino Della Croce, som står bak foretaket.

Den mest kjente av de forhenværende gangstere, Lucky Luciano, har skaffet pateren penger så verket kan bli realisert.

De fleste av disse italienerne som de amerikanske myndigheter har sendt hjem på grunn av ulovlig virksomhet, befinner seg i en ytterst vanskelig situasjon i Italia hvor de ikke lenger har familie eller venner.

SPANIA

Religiøs sosiologi og arbeidsteologi.

I Spania ble det i 1955 satt iverk en såkalt religiøs sosiologi, noe som kan få stor betydning for fremtiden. Den spanske

kirkes kontor for opplysninger og statistikk har utgitt et anseelig bind som inneholder en mengde detaljer om katolisismens stilling i landet, og pater Iribarren, S.J., har dessuten skrevet og utgitt en innføring i den religiøse sosiologi.

Det er også en bevegelse i Spania for tiden som går ut på administrative forandringer av forskjellige bispedømmer.

Biskopen av Saragossa, mgr. Morcillo, har fortsatt en serie med hyrdebrev om arbeidsteologien, som går ut på å få opprettet en ledelse bestående av både arbeidsgivere og arbeidere i fabrikker og bedrifter. Kapitalismen har også vært gjenstand for drøftelser i den katolske arbeideraksjon, som har reist seg mot menneskers utnyttelse av mennesker, slik det praktiseres av den frie kapitalisme — et system som er like antikristent som statskapitalismen eller kommunismen.

VEST-TYSKLAND

Et samfunn kvinnelige protestanter innviet til Jomfru Maria.

I 1947 ble det i Darmstadt grunnlagt et religiøst samfunn kalt «Marienschwesternschaft» (Mariasøstre). Forstanderinnen heter moder Maria Bailea, og søstrene lever et veritabelt klosterliv. Hver dag leser de det såkalte lille officium. Den daglige vesperbønn avsluttes med en bønn for religiøse samfunn og ordener innen andre konfesjoner.

Biskopene er for 40 timers arbeidsuke.




De katolske biskoper har sendt ut et felles hyrdebrev hvor de støtter den kristne fagforenings kampanje for 40-timers uke.

Siden krigen sluttet har den gjennomsnittlige arbeidsuke i Vest-Tyskland vært fra 45 til 48 timer. Arbeidsgivere og arbeidstagerne var blitt enige om en slik arbeidstid på grunn av gjenreisningen av landet. Det er nå et overstått stadium, og da landets økonomi er god, gjør fagforeningene krav på en nedsettelse av arbeidstiden.

ØST-TYSKLAND

Den første biskop til Roma etter krigen.

For første gang siden krigen sluttet, har en biskop i Øst-Tyskland oppnådd tillatelse fra de kommunistiske myndigheter til å reise til Roma. Det er hjelpebiskopen av Meissem, mgr. Spuelbeck, som vil bli mottatt av pave Pius XII, og særlig drøfte med ham spørsmålet om å sende unge prestestuderende fra Øst-Tyskland til Roma.

TRONDHEIM	
<p>ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer</p>	<p>BERG & VIGUM A/S <i>Elektrisk Installasjonsforretning</i> Telf. 21483 - Trondheim</p>
<p> A. Dahl & Co.</p>	<p>CARL STÜCKRATH SØNDRE GATE  Sykeartikler Forbindingsaker Bandasjer Ortopediske Kir. instrumenter innleggssåler</p>
<p>INGMAR KVAM's Begravelsesbyrå Trondheim</p>	<p>CARL HAUGH Sentr.bord 28766 - Trondheim Toilettapir - Papirhåndklær Røntgenkonvolutter</p>
<p>BØNDERNES SALGSLAG Munkegt. - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>	<p>TH. GRANDE & SØNN Elektrisk installasjonsforretning Holdensgt. 5 - Trondheim</p>
<p> K. LUND A/S Rørleggerforretning - Rørhandel Trondheim Etablert 1874</p>	

ØSTERRIKE

1 500 østerrikere hos pave Pius XII.

I takknemlighet over å ha fått sin uavhengighet tilbake, foretok 1 500 østerrikere i slutten av 1955 en pilegrimstur til Roma. Høydepunktet var mottagelsen hos paven.

For en «fri Kirke i en fri Stat».

Etter at Østerrike har fått igjen sin politiske selvstendighet er konkordatet av 1933 et av de viktigste spørsmålene for katolikkene. Kirken har utgitt en Hvitebok hvor den gir klart uttrykk for sitt synspunkt. Konkordatet som er undertegnet av Dollfuss 5 år før naziinvasjonen, er fullt gyldig, mener Kirken, da situasjonen i Østerrike er den samme

nå som i 1933. Staten har derfor å oppfylle de forpliktelser som fremgår av konkordatet. Kirken vil når som helst diskutere enkelte forandringer, men fremholder at dens stilling i landets liv er «en fri Kirke i en fri Stat». Den ber også om at de katolske skoler må bli godkjent og få offentlig støtte slik som før.

Selv om Kirken holder seg utenfor alle partier, er dens innflytelse merkbar i det offentlige liv. Det katolske folkeparti er meget betydelig, og de katolske ungdomsorganisasjoner tallrike og aktive.

Staten viser seg villig til å ta opp de spørsmål som er uavgjort, deriblant et nytt forslag om ekteskapsloven som vil gjøre slutt på den lov Hitler satte i verk og som fremdeles gjelder.

BERGEN		
 <p>i Nygårdsst. ved Eldorado</p>	<p>1/5 GRINDHEIM <i>Byggmesterforretning</i> Telefon 98 24 4</p>	<p>ANTON OLSEN Murmester</p>
 <p>STEMPEL - SKILT - ETIKETT FABRIKK</p>	<p>STEMPLER av enhver art SKILT for ethvert behov</p>	<p>Hopsdal & Dahl 1/5 Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>
<p>1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel BERGEN Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 48 2</p>	<p>1/5 Smith Sivertsen's Bakerier & Conditorer</p>	
<p>Gabrielsens Elektriske 1/5 Rikt utvalg i moderne elektrisk utstyr</p>	 <p>DIDR. MEHN - ANDERSEN LEGE- og SYKEREKVISITER Bergen</p>	<p>Gode kjøtt og pølsevarer fra J. Aug. Bye & Øndahl 1/5</p>
<p>Hos oss finner De alt i UNDERTØY - SENGEUTSTYR FABRIKUTSALGET A.S</p>		
<p>ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»</p>		 <p>Størst utvalg i moderne kjøkkenmaskiner</p>
<p>Murmester M. OLSEN 1/5 Entreprenør Centralbord 13635</p>		<p>Didr. Andersen & Søn A/s Telgr.: Glas BERGEN Tel.: 15090</p>

FREDRIKSTAD	
KLEMET JOHANSEN <i>Fredrikstad Begravelsesbyrå</i> Bakgaten 10 - Tlf. 3062	FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller Mek Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.
HALDEN	
Gunnar Setterquist Elektrisk forretning. Aut. installatør og radioforhandler Tlf. 1981 og 1733 — Storgt. 1	HALDEN
ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Tlf. 1630	<i>Paul Johannesen</i> <i>Allt i ux og optik</i> TELF. 20 11
OSLO	
SØREN HANSSEN Kolonialforretning Langes gate 6 - Oslo Telefon 33 77 34	E. Sem A/s Bøker — Papir — Trykksaker
OSLO	OSLO
T. S. JACOBSEN BEGRAVELSESBYRA Ullevålsv. 1 - Oslo Tlf. 33 23 34 - 33 22 46 Privat 41 64 78 - 89 43 72	OBS! Ved adresseforandringer, vennligst oppgi den tidligere adresse!
Spesialforretning i RUSTFRITT STÅL for sykehusene KNUT JUUL CHRISTIANSEN Stortingsplass 7 II Tlf. 33 36 24 - Oslo Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT	 ANTH. B NILSEN & CO'S ASSURANCEBUREAU A/S Rådhusgaten 27, Oslo. Telefon 41 01 10.
	 ODDVAR J. LODENG MURMESTER & ENTREPRENØR OSLO
 Majorstua - Oslo MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE FABRIKKER	A/s Norsk Medicinsk Varehus Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell Brilleoptikk